

РЕШЕНИЕ

№ 83

гр. Варна, 15.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, III СЪСТАВ, в публично заседание на петнадесети февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Георги Йовчев

Членове: Николина П. Дамянова
Даниела Ил. Писарова

при участието на секретаря Десислава Ив. Шинева Чипева
като разгледа докладваното от Даниела Ил. Писарова Въззивно търговско
дело № 20223001000698 по описа за 2022 година

за да се произнесе с решение, съобрази следното:

Производството е по реда на чл.258 ГПК.

Производството е образувано по въззивна жалба на Г. В. В., чрез адв.Д. Й. от ВАК, срещу решение №295/18.07.2022г., постановено по т.д. №261/2021г. по описа на ВОС, с което съдът е приел за установено, че Н. Й. Г. и Г. В. В., дължат солидарно на “Първа Инвестиционна Банка”АД, гр.София, вземания по Договор за ипотечен кредит “Домът” рег. №92/05.08.2010г., изменен и допълнен с Анекс №1 от 03.05.2012г., сключен с “МКБ Юнионбанк”АД, чийто универсален правопреемник се явява ищецът ПИБ АД, за които по ч.гр.д.№8158/2020г. по описа на ВРС са издадени Заповед за изпълнение №260205/09.09.2020г. и Изпълнителен лист №260679, за следните суми: 61 565,46 евро – просрочена главница по договора за ипотечен кредит и анекса към него, ведно със законна лихва върху нея, считано от датата на подаване на заявлението на 15.07.2020г. до окончателното изплащане; 28 330,35 евро – просрочена непогасена договорна лихва, начислена за периода 09.12.2015г. – 06.07.2020г., дължима на основание т.1.6 от договора за кредит; 761,08 евро – просрочени наказателни

лихви за периода 15.07.2017г. – 12.03.2020г., дължими на основание Раздел I, т.1.7 от договора за кредит; 100,53 евро – просрочени наказателни лихви за периода 14.05.2020г. – 06.07.2020г., дължими на основание Раздел I, т.1.7 от договора за кредит; 136,81 евро – законна лихва върху главницата от 61 565,46 евро, начислена за периода 07.07.2020г. – 14.07.2020г.; 380,14 евро – разноси за подновяване на ипотeka и 120 лв. (равняващи се на 61,36 евро) – разноси за връчване на покани за обявяване на кредита за предсрочно изискуем, като е отхвърлил претенциите за установяване на задължения, както следва: 1) за главница от 1 634,02 евро, представляваща разликата над 61 565,46 евро до претендираните 63 199,48 евро, като неоснователна; 2) за наказателна лихва, начислена през периода от 11.01.2016г. до 15.07.2017г. в размер на 1 191,60 евро, представляваща разликата над 761,08 евро до претендираните 1 952,68 евро, като погасена по давност; 3) за законна лихва върху главницата начислена за периода 07.07.2020г. - 14.07.2020г. в размер на 3,63 евро, представляваща разликата над 136,81 евро до претендираните 140,44 евро и 4) за задължение за непогасени комисиони „Управление“ в размер на по 316 евро годишно за 2016г., 2017г., 2018г. и 2019г. или общо в размер на 1 264 евро, дължими на основание Раздел I, т.1.8.2.2 от договора за кредит, като неоснователна.

Въззивникът обжалва решение в частта, с която исковите претенции са уважени, намирайки същото за неправилно, необосновано и незаконосъобразно. Счита за неправилен извода на съда за надлежно обявяване на кредита за предсрочно изискуем, тъй като не е извършено по предвидения в закона ред, излагайки съображения за нередовност на уведомлението от страна на кредитора. Оспорва извода на съда за липса на нищожни договорни клаузи касателно определяне на БЛП, считайки за неясен начина, по който същият се променя (алгоритъмът за изчисляване промените е неясен; неясна е и втората компонента – „базисни точки“). Твърди нарушаване правилата за добросъвестност при договарянето, с което и кредитополучателят е поставен в неравностойно положение. Навежда доводи за липса на (солидарна) отговорност на Г. В. по кредитния дълг, тъй като по арг. от чл.124 ЗЗД с подписване на Анекса от първия ответник ато солидарен длъжник са се освободили от отговорност останалите съдлъжници, вкл. и въззивника. Моли съда да отмени решението в обжалваната част.

В законоустановения срок по чл.263 ГПК е постъпил писмен отговор от насрещната страна „ПЪРВА ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА“ АД, гр.София, чрез ю.к. Д., с който се оспорва изцяло основателността на въззивната жалба с подробно изложени съображения. Възразява срещу твърденията за наличие на неравноправни клаузи, тъй като е налице индивидуално договаряне. Излага подробни доводи, че в настоящия случай не е налице новация – дългът по договора не е погасен, не е променян предмета, нито основанийето, поради което не може да се приеме, че с подписване на Анекса е отпаднала солидарната отговорност на въззивника. Моли съда да остави без уважение въззивната жалба като неоснователна, а обжалваното решение в съответната му част да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно.

В съдебно заседание въззивникът не се явява лично, не се представлява.

Конституираният другар на въззивника Н. Й. Г. депозира молба чрез назначения □ особен представител адв.М. Р., с която прави изявление за присъединяване към жалбата съгласно чл.265 ГПК. Прави искане за отмяна на решението в обжалваната част ведно с присъждане разноските за производството.

Въззиваемата страна ПИБ АД, представлявана от ю.к.Д., оспорва жалбата, поддържа депозирания писмен отговор, претендира разноски за производството.

За да се произнесе по жалбата съдът констатира, че производството е образувано по искова молба на ПИБ АД, София, чрез ю.к.Д. срещу Н. Й. Г., чрез особен представител адв.Н.Г и Г. В. В., с която са предявени иски за установяване съществуването на вземане на ищеца по договор за ипотечен кредит „Домът“ №92/05.08.2010г., изменен и допълнен с анекс №1/03.05.2012г., за които по ЧГД №8158/2020г. на ВРС е издадена заповед за незабавно изпълнение и изпълнителен лист, а именно за установяване дължимостта на сумата общо 95 483.86 евро, включваща: 63 199.48 евро главница ведно със законна лихва от подаване на заявлението на 15.07.2020г. до изплащане на дълга, 28 330.35 евро просрочена непогасена договорна лихва за периода от 09.12.15г. до 06.07.20г., по т.1.6 от договора за кредит, 1952.68 евро –просрочени наказателни лихви за периода от 11.01.16г. до 12.03.20г. по т.1.7 от раздел първи на договора; 100.53 евро –просрочени наказателни лихви за периода 14.05.20г. до 06.07.20г. по т.1.7 от договора;

140.44 евро – законна лихва върху главницата за периода от 07.07.20г. до 14.07.2020г.; 1264 евро – непогасена комисиона управление за 2016 – 2019г., по 316 евро годишно, дължими на основание т.1.8.2.2 от раздел първи на договора; 380.14 евро –разноски за подновяване на ипотека и 120 лева-разноски за връчване покани за обявяване предсрочната изискуемост на кредита.

В исковата и уточняваща молби се твърди, че между “МКБ Юнионбанк“АД, ЕИК 831596033, чийто универсален правопреемник е ищецът, и от друга страна ответниците, е сключен Договор за ипотечен кредит “Домът“ №92/05.08.2010г., изменен и допълнен с Анекс №1 от 03.05.2012г. Твърди се, че по силата на договора на кредитополучателя Н. Г., при условията на солидарна отговорност на Г. В., е предоставен банков кредит в размер 67 000 евро, който е усвоен по сметка, открита на името на кредитополучателя на два транша, съгласно чл.1.5 от договора, както следва: на 10.08.2010г. в размер на 60 000 евро и на 23.12.2010г. остатък от 7 000 евро. Сочи се, че кредитът е следвало да се погаси, чрез 312 броя месечни анюитетни вноски, включващи лихва и главница с краен срок за погасяване на всички задължения 15.09.2036г. Сочи се, че съгласно т.1.6.1 от договора за първата година от срока на действие, се дължи годишна фиксирана лихва в размер на 10.50%, а след това непогасената част от главницата се олихвява с *плаващ лихвен процент, определен в размер на действащия шестмесечен EURIBOR плюс надбавка в размер на 925 базисни точки, но общо не по-малко от 10.50 %*. Твърди се, че с Анекс №1 от 03.05.2012г. е уговорено намаляване на договорния лихвен процент при ползване на услугите, предоставени с пакет от банкови услуги с наименование “Пакет Удобство плюс“. Поддържа се, че съобразно уговореното в т.1.7 от договора за кредит, при нарушаване на сроковете за погасяване на главницата, върху просрочената част от нея се дължи наказателна лихва, включваща лихвата за редовен дълг и надбавка от 1000 базисни точки, начисляван на годишна база. *Поддържа се, че към 14.07.2020г. е било просрочено плащането на 54 вноски съгласно Приложение №1 -погасителен план към Договора за кредит и Приложение №2- погасителен план към Анекс №1, като кредитът е в просрочие, считано от 11.01.2016г.* Сочи се, че на основание т.8.2 във връзка с т.8.1.2 от договора за кредит, при наличие на просрочени плащания банката има право да обяви кредита за предсрочно изискуем, което е сторено: уведомила е надлежно

кредитополучателя Н. Г. с уведомление на 28.08.2018г., връчено по реда на чл.47, ал.5 от ГПК чрез ЧСИ с рег.№892 при КЧСИ, както и солидарния длъжник Г. В., чрез уведомление, връчено по реда на чл.47, ал.5 от ГПК чрез ЧСИ с рег.№892 при КЧСИ. Твърди се, че тъй като длъжниците не са платили просрочените задължения в предоставеният им срок за доброволно изпълнение, банката е обявила кредита за изцяло предсрочно изискуем, *считано от 07.07.2020г.*

Твърди се, че на основание Раздел I, т.1.8.2.2 от договора за кредит, се дължи годишна комисиона за управление в размер на 316 евро, като същата не е погасена за 2016г., 2017г., 2018г. и 2019г., съответно дължими са общо 1264 евро. Твърди се, че за обезпечаване на вземането, произтичащо от процесния договор, в полза на кредитора е вписана договорна ипотека, като на основание чл.6.2, Раздел II - Стандартни условия по кредита необходимите разноси за учредяване, подновяване и заличаване на обезпеченията, са за сметка на кредитополучателя. Поддържа, че общия размер на платените разноси за учредяване и вписване на ипотеката е 566.27лв., чиято равностойност в евро възлиза на 380.14 евро. Поддържа се още, че на основание чл.78 от ЗЗД ответниците дължат и разноските за връчване поканите за предсрочна изискуемост на ответниците чрез ЧСИ, чиито конкретен размер е 120лв. или 61.36 евро.

Сочи се, че за събиране на вземането си по договора за кредит, на 15.07.2020г. банката е депозирала Заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл.417, т.2 от ГПК, по което е образувано ч.гр.д.№8158/2020г. на РС- Варна и издадена заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл.417 от ГПК, съотв. образувано изп.дело №20207190401260 по описа на ЧСИ с рег.№719, като в хода на изпълнителното производство не са постъпвали суми за удовлетворяване вземането. Твърди се, че тъй като връчването на заповедта за изпълнение на длъжниците, е станало при условията на чл.47, ал.5 от ГПК, за ищеца се е породил интерес да предяви настоящия иск за установяване на вземането си срещу ответниците.

С постъпилия отговор на исковата молба от името на ответницата Н. Й. Г. се поддържа становище за неоснователност на претенциите, като се оспорва фактическото получаване на сумата по договорения кредит. На

следващо място се оспорва събдяване на условията за настъпване на предсрочна изискуемост съгласно чл.8 от договора, като в условията на евентуалност се поддържа, че кредитополучателят не е информиран за това на предвидения в договора адрес за кореспонденция, който съгласно чл.1.15, б.„б“ за кредитополучателя е Гърция, Санторини, Ия-Тира, п.к.84702. Поддържа, че представените от ищеца доказателства за връчване на покана до ответницата, отправена до други адреси, на територията на РБ, не отговарят на условията за редовно връчване. Оспорва се и редовността на връчването по отношение на солидарния длъжник Г. В. като се сочи, че по отношение на другия солидарен длъжник г-н Arben Nila изобщо не е отправяна покана. Ето защо страната поддържа, че не е настъпила претендираната от ищеца предсрочна изискуемост на кредита.

На следващо място, се оспорва наличието на материалните предпоставки за настъпване на предсрочната изискуемост, тъй като се претендира възнаграждение /лихва/, която е начислена в нарушение на разпоредбите на чл.1.6 от договора и чл.4 от Анекс №1. Сочи, че сумата за главница и лихва, посочена в ИМ за произволно избран период, е различна от сумата, посочена за същия период в погасителния план към Анекс №1. Поддържа се, че липсва яснота за механизма на формиране на лихвата и кои обстоятелства са наложили подобно изменение на лихвата /чл.5 от Анекс №1/, както и дали това е обявено на страните по договора по предвидения ред в чл.7 от Анекс №1 с връчване на нов погасителен план.

На следващо място се поддържа, че клаузата на чл.1.6 от договора относно формиране възнаграждение на кредитодателя, е неравноправна по смисъла на чл.143 от ЗЗП, поради което евентуално нарушение от страна на кредитополучателя, състоящо се в забавено или липса на плащане на определена вноска, в много голяма степен се дължи на некоректното поведение на кредитодателя при формиране на собственото си възнаграждение, като неоснователно претендира такова в завишен размер, надвишаващ значително размера на печалбата му, за която са се съгласили с кредитополучателите към момента на сключване на договора. Твърди се, че клаузата, която допуска изменение на възнаграждението /лихвата/ само в посока нагоре, независимо че стойността на 6 мес. EURIBOR би могла да се промени и в посока надолу от посочената в чл.1.6.3 от договора стойност от 1%, е в нарушение на правилата за добросъвестност и води до неравновесие

между правата и задълженията на страните, във вреда на потребителя. Твърди се, че в процесния период 6 месечния EURIBOR е достигал стойност под минус 0.5 %, което формира разлика от 1.5 % пункта по-висока печалба за търговеца над и без това надвишаваща значително пазарните нива на лихвите по ипотечни кредити в този период надбавка от 925 базисни точки, съответно на 9.25 %. Поддържа, че при отсъствието на тази клауза, за кредитополучателя вероятно не би станало невъзможно да обслужва кредита и че причина за неизпълнението, са извънредно завишените нива на възнаградителна лихва, определена едностранно и некоректно от страна на кредитодателя по смисъла на чл.83 от ЗЗД. Ето защо се поддържа, че клаузата на чл.1.6.2, с която се определя размер, не по-малко от 10.5% е нищожна, на основание чл.143 от ЗЗП, респективно чл.3, ал.1 от Директива 93/13/ЕИО. Поддържа се, че изложеното се отнася и до изменението и допълнението с клаузата на чл.4 от Анекс №1, с което се определя намаляване на надбавката от 8 % /съответни на 800 базисни точки/, а клаузата за определяне на минимален праг на възнаградителна лихва от 9.25 % е неправопавна, в нарушение на пазарни правила и утвърдените професионални и етични търговски практики. На следващо място се поддържа, че клаузата относно формиране на наказателна лихва е неправопавна, съответно нищожна по смисъла на чл.143, т.5 от ЗЗП. В условията на евентуалност се поддържат доводи за приложимост на разпоредбата на чл.86, пр.2 от ЗЗД до размера на действително претърпени вреди от страна на кредитора, да бъде начислена като неустойка наказателна лихва над размера по ЗЗД. Оспорва се размера на претендираната главница от 63 199.48 евро, като се поддържа, че ако се приложи действително уговорения процент на възнаградителна лихва, ще се установи, че кредитополучателят е изплатил главница в по-голям размер от отчетеното.

Съдът, въз основа на твърденията и възраженията на страните, събраните доказателства, в пределите на въззивното обжалване, намира следното:

Въззивната жалба е депозирана в срок и отговаря на изискванията на чл.262, ал. 1, вр. чл.260, т.1, 2, 4 и 7 и чл. 261 от ГПК. Законодателят не е предвидил липсата на визирани в т.5 и т.6 от разпоредбата на чл.260 ГПК елементи от съдържанието на въззивната жалба да водят до нейната

нередовност, в какъвто смисъл са изложените в писмения отговор по жалбата оплаквания за нередовност на същата. На изискванията за редовност отговаря и становището на насрещната страна.

С определение от 11.11.2022г. въззивникът Г. В. е бил освободен от заплащане на държавна такса по жалбата си на основание чл.83, ал.2 ГПК.

Към въззивната жалба се е присъединил и обикновеният другар на въззивника, кредитополучателят Н. Г. с писмена молба по чл.265 ГПК, чрез назначен особен представител адв.М.Р..

Не се правят нови доказателствени искания от страните. Предвид изложеното, настоящият съдебен състав намира, че въззивната жалба е процесуално допустима.

Постъпилият пред първата инстанция отговор на исковата молба на ответника Г. В. е извън срока по чл.367 ГПК като направените с него възражения са преклудирани/л.157 по делото и сл./ С настоящата въззивна жалба въззивникът не поддържа направените с отговора на исковата молба възражения за изтекла погасителна давност, тъй като кредита е станал предсрочно изискуем много преди твърдяната от банката дата през 2018г., поради което въззивният състав не дължи произнасяне по това възражение.

Съобразно изложеното във въззивната жалба, а и служебно, настоящият въззивен състав е длъжен да прецени валидността на основанията на предявените обективно кумулативно съединени претенции, чийто източник е договор за ипотечен кредит, на основание чл.7 ГПК както и съобразно постановките на ТР 1/2022г. на ОСГТК на ВКС. Съгласно чл.7, ал.3 ГПК /ДВ бр.100/2019г./, независимо дали са направени от страните възражения, съдът следи служебно за наличието на неравноправни клаузи в договор, сключен с потребител, като осигурява възможност на страните да изразят становище. В решение №23/07.07.16г. по т.д.№3686/14г. на ВКС, I т.о. е дадено разяснение за правомощията и задълженията на съда относно служебна проверка за неравноправни клаузи в потребителски договори в съответствие с тълкуването на Съда на Европейския съюз на Директива 93/13. Според това решение, първоинстанционният и въззивният съд следят служебно за наличие по делото на фактически и/или правни обстоятелства, обуславящи неравноправност на клауза/и в *потребителски договор*. Извън това, в мотивите на решението си съдът дължи преценка за действителността на правните сделки или клаузи от тях, които са от

значение за решаване на спора /вяват се преюдициални/ и без да е направено възражение от заинтересованата страна, стига нищожността да произтича пряко от сделката и от събраните доказателства. /в този смисъл са постановките на ТР №1/2020г. на ОСГТК на ВКС/. Или, извън хипотезите в чл.143 ЗЗП, съдът може да приеме нищожност на договор или клауза от него, без да е сезиран изрично от страната, на която се противопоставя същия. Тази нищожност обаче следва да произтича от формата или от съдържанието на договора, без съдът да се произнася служебно по други възможни несъответствия /освен при релевиране/. В този смисъл, преценката на съда е съобразена с лимитиране свободата на договаряне в чл.9 ЗЗД и от посочените по-горе изисквания за защита интересите на по-слабата договаряща страна в контекста на засилена потребителска защита. Освен това, съдът следва да даде отговор на конкретните повдигнати с жалбата оплаквания, а именно: за липса на надлежно обявена предсрочна изискуемост на задължението по договора за ипотечен кредит; за наличие на неравноправни /нищожни/ клаузи от договора за кредит както за обема и отговорността на въззивника Г. В. с оглед липса на приподписване от него анекса към договора.

Определящ за преценка действителността на договора за ипотечен кредит е моментът на сключването му и редакцията на разпоредбите на ЗПК в ДВ бр.18/2010г. като това важи както за договора, така и за подписания през май 2012г. Анекс №1 към същия. Не е придадено обратно действие на приетия през 2016г. Закон за кредитите на недвижими имоти на потребители /ДВ, бр.59/2016г./ и дори с изричен текст на пар.4 от ПЗР на закона е отнето ретроактивно действие по отношение на договори, сключени преди приемането на закона. По изрично разпореждане на чл.4, ал.1, т.2 от ЗПК, разпоредбите на закона не се прилагат спрямо договори за кредит или договори за посредничество за предоставяне на кредит, които са обезпечени с ипотека или друго сравнимо обезпечение върху недвижим имот; за този вид договори се прилагат разпоредбите на чл. 5, 6, 16 - 18, 25 и 33 а от закона. Поради това, като съобрази че договорът за кредит е обезпечен с ипотека върху имот на длъжника, съдът намира, че цитираните в жалбата противоречия със ЗПК, не са налице, тъй като договорът попада в изключението по чл.4, ал.1, т.2 от закона. Доколкото кредитополучателят е физическо лице, касае се за потребителско кредитиране, поради което договорната свобода на страните е ограничена от законови правила за защита

на тази категория кредитополучатели - потребители по смисъла на пар.13 от ДР на ЗЗП (в редакция от ДВ, бр.18/2010г.).

Договор №92/05.08.2010г. за ипотечен кредит „Домът“ е сключен в писмена форма ведно с приложен погасителен план и Стандартни условия по кредита /Общи условия/. В договора са посочени съществените условия на същия като предоставена сума, срок, цена –възнаградителна лихва, отговорности при забавено изпълнение и др., възпроизведени и в титула на погасителния план. Договорните клаузи относно тези елементи са ясни и точни. Същите са отчетливо посочени и в приложения погасителен план – приложение №1 към договора. /л.21 по делото/ Тъй като договорът за кредит е сключен в хипотезата на чл.4, ал.1, т.2 ЗПК, съдът намира за неотнoсими твърденията за противоречие с посочените от въззивника разпоредби на ЗПК, съответно за неприложими последиците по чл.22 ЗПК. Приложение намират обаче разпоредбите на ЗЗП /ДВ, бр.18/2010г./, за които съдът с оглед качеството на кредитополучателя/и солидарния длъжник/, следи служебно.

Ответниците не оспорват, че е налице усвояване на сумата по посочения в договора начин, а и това обстоятелство се изяснява от изслушаната счетоводна експертиза. /л.172 и сл.по делото/ От същата се установява, че от проверените банкови извлечения е видно, че сума в размер на 60 000 евро е усвоена по банкова сметка с титуляр Н. Г., на 10.08.10г. и допълнително сума от 7 000 лева – на 23.12.2010г., по същата сметка. От заключението се установява също, че плащания по кредита са правени от две банкови сметки на кредитополучателя, съответно водени при кредитодателя МКБ Юнионбанк АД и впоследствие при правоприемника ПИБ АД /поради вливане през 2014г./, като по първата сметка последно погасяване е извършено на 17.02.2014г., а по втората – 11.01.2016г. След тази дата не се твърдят и не се установяват погасителни плащания от страна било на кредитополучателя, било на солидарно задължените лица. С извършените плащания в общ размер на 40 941.63 евро са извършени погасявания на: главница - 3 800.49 евро; редовна договорна лихва – 35 312.44 евро; наказателна лихва -194.68 евро и 1634.02 евро – годишни такси. Въз основа на изложеното се установява, че са налице материалните предпоставки на чл.8 от договора за кредит, съгласно т.8.1.2 на който, банката може да обяви предсрочна изискуемост на цялото задължение ако кредитополучателят/солидарният длъжник не е погасил изцяло в срок което и да е задължение за заплащане на анюитетна

погасителна вноска или вноска по главница, лихви, вкл. наказателни лихви, такси или комисиони съгласно този договор или Тарифата на банката.

Клаузата от договора, преценявана в контекста на констатираното спиране обслужването на кредита още към началото на 2016г., сочи че към датата на обявяване на предсрочна изискуемост на същия през 2018г. са били налице предвидените условия за това. Към датата на входиране на заявлението по чл.417 ГПК по ЧГД №8158/2020г. на ВРС, на 16.07.2020г., са били налице предпоставките на чл.415 ГПК, съответно на чл.60, ал.2 ЗКИ. Съдът намира, че банката е изпълнила и друго кумулативно условие за настъпване на предсрочна изискуемост като е обявила това на кредитополучателя Н. Г. и на солидарния длъжник Г. В..

С Тълкувателно решение №4/18.06.2014г. по т.д.№4/2013г. на ОСГТК на ВКС, т.18 е прието, че вземането, произтичащо от договор за банков кредит с уговорка, че целият кредит става предсрочно изискуем при неплащане на определен брой вноски или при други обстоятелства и кредиторът може да събере вземането си без да уведоми длъжника, вземането става изискуемо с неплащането или настъпването на обстоятелствата, *но и след като банката е упражнила правото си да направи кредита предсрочно изискуем и е обявила на длъжника предсрочната изискуемост*. Правото на кредитора да обяви кредита за предсрочно изискуем следва да е упражнено преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение, като кредиторът трябва да е уведомил длъжника за обявяване на предсрочната изискуемост на кредита. С оглед на така дадените разрешения моментът, в който настъпва предсрочната изискуемост на кредита е датата, на която волеизявлението на банката, че счита кредита за предсрочно изискуем, е достигнало до длъжника – кредитополучател, и то ако към този момент са били налице обективните предпоставки за изгубване на преимуществото на срока. В този момент целият или неплатеният остатък по кредита е изискуем както по отношение на кредитополучателя, така и по отношение на поръчителя. По отношение на солидарните длъжници предсрочната изискуемост настъпва според датата на уведомяване на длъжника по ар.от чл.126 ЗЗД, което е изводимо от самостоятелния характер на солидарната отговорност спрямо кредитора.

В тази връзка съдът намира, че съобразно съдържанието на договора и

неговите приложения както и изявленията на страните, обективирани в него, въззивникът няма качество поръчител, макар и солидарно задължен, а има качество на встъпило в чуждо задължение трето лице по смисъла на чл.101 вр. чл.121 -126 ЗЗД. При встъпването в дълг едно трето на правоотношението между кредитора и главния длъжник лице се съгласява да поеме съществуващо задължение като солидарен длъжник - било по договор между третото лице и кредитора, било по договор между стария и новия длъжник. В случая, тези уговорки са извършени с първоначалния договор за кредит, подписан и от солидарните длъжници, вкл.Г. В.. Встъпването в дълг, когато следва от сключен между кредитора и встъпващия в дълг договор, наподобява поръчителство, но встъпилият в чужд дълг е винаги отговорен на същото правно основание, на което дължи първоначалния длъжник и солидарно с него. В хипотезата на чл.101 ЗЗД отговорността на встъпилия нов длъжник, за разлика от солидарната задълженост, възниква само ако има главно задължение, но не е акцесорна на главното задължение. От текста на договора не следва, че е поето общо задължение от кредитополучателя и солидарния длъжник В., в който случай всеки би отговарял до обема на целия дълг. Напротив, задължаването на В. е производно от това на кредитополучателя. /Решение № 213 от 6.01.2017 г. на ВКС по гр. д. № 5864/2015 г., IV г. о. ., ГК/ Въззивникът дължи на същото правно основание като кредитополучателя, за разлика от поръчителството. Той отговаря за същото задължение, за което се е задължил и кредитополучателят, в обема и при условията, при които кредитополучателят се е съгласил да отговаря към банката – кредитор. Независимо, че не е подписал анекса към договора за кредит, въззивникът отговаря за задължението съобразно уговореното в договора за кредит, в който е обективирано поетото от него задължение.

Ищецът твърди, че е обявил кредита за предсрочно изискуем по отношение на двамата длъжници /кредитополучател и солидарен длъжник/ на 07.07.2020г. /непосредствено преди подаване заявлението по чл.417 ГПК/, въпреки че твърди просрочие на плащания по кредита още от началото на 2016г. Видно от приложения в заповедното производство Констативен протокол от 20.06.2018г. на ЧСИ Х Г, рег.№892 в КЧСИ, чрез когото е извършено връчване на уведомлението до Г. В., същото е извършено на регистрирания постоянен и настоящ адрес, който съвпада с посочения от длъжника по договора за кредит адрес за кореспонденция. Връчването, макар

с прилагане фикцията по чл.47, ал.5 ГПК, е надлежно извършено /след трикратни посещения и залепване на уведомление на адреса/, поради което съдът го намира за редовно. Приложеният констативен протокол от 20.06.2018г. съдът намира, че се ползва с материална доказателствена сила относно удостоверената в него последователност на действията по връчване уведомление на длъжника. При осъществяване на двете предпоставки съгласно т.18 от ТР №4/2013г. на ОСГТК на ВКС, съдът приема, че е настъпила предсрочна изискуемост на кредита спрямо въззивника към 13.06.2018г. Доколкото е налице присъединяване към жалбата на необжалвания другар на въззивника, съдът констатира, че редовно връчване се установява и по отношение на кредитополучателя Н. Г.. Действително, връчването не е извършено на посочения в договора адрес за кореспонденция в Република Гърция, но същото удостоверява връчване на установен настоящ и постоянен адрес в РБ, чрез съобщение от служител при ЧСИ рег.№892, Окръжен съд -Варна, към месец септември 2018г., на основание чл.47, ал.5 ГПК. /след издирване на постоянен и настоящ адрес на длъжника, съвпадащ с посочения от кредитополучателя адрес в Анекса към договора/. Съдът приема, че е налице редовно връчване на длъжниците и конкретно по отношение на солидарния длъжник, и на основание чл.10.4 от Общите условия към договора, където страните декларират адреси, посочени в договора, като такива за кореспонденцията във връзка с кредита. Съгласно постоянната практика на ВКС, начинът на удостоверяване на връчването на длъжника на документа, съдържащ волеизявление на банката, че счита вземането по договор за кредит за предсрочно изискуемо, е поставен в зависимост от избора от кредитора способ за уведомяване. В производството по установителния иск, предявен по реда на чл. 422 ГПК, при оспорване на удостовереното връчване на документа, преценката за редовността му се извършва от съда след обсъждане на въведените конкретни възражения и при тълкуване на договорните клаузи /решения по т. д. № 2072/2015 г. на ВКС, ТК, I т. о.; т. д. № 394/2017 г. на ВКС, ТК, I т. о.; т. д. № 394/2017 г., II т. о.; т. д. 2201/2017 г., II т. о. /.

Съгласно изричното съгласие на страните в договора, въззивникът Г. В. е солидарно задължен за времето и за размера на задължението по процесния договор за кредит. Другият посочен в договора солидарен длъжник А Х, гражданин на Албания, не е длъжник по заповедта за изпълнение, съответно

не е страна по делото. Право на кредитора е да избере спрямо кой от солидарните длъжници ще насочи изпълнението. Качеството на въззивника на солидарен длъжник следва пряко от изявленията му в договора. Договорът, общите условия и погасителният план са подписани от трите задължени лица като никой не е оспорил подписа си. Следователно, кредиторът надлежно е придобил право по чл.122 ЗЗД да иска изпълнение на цялото задължение от когото и да е от тримата солидарни длъжници. С оглед естеството на солидарното задължаване, което поражда самостоятелност в обвързаността на всяко от солидарно задължените лица, кредиторът е задължен да покани за изпълнение всеки от тях поотделно. В случая, съдът намира за надлежно упражнено потестативното право на кредитодателя да обяви изискуемостта на цялото задължение, основано на кредита по отношение на двамата предпочетени длъжници.

Действително, от приложените по делото кредитни документи се установява, че анекс №1 към договора, подписан през май 2012г. и погасителният план към него, не носят подпис на въззивника Г. В., което означава, че същият не е обвързан от него. С този анекс съдът намира, че е извършено единствено предоговаряне условия по договора, но не е извършена обективна новация съгласно чл.107 ЗЗД. Не е налице нито промяна в предмета, нито в основанието на вземането. Съобразно текста /на л.26 и сл. По делото/, чрез добавяне на нови банкови продукти, кредитополучателят може да се ползва от по -благоприятен лихвен процент от договорения в договора за кредит от 2010г. Съгласно т.2 от анекса, при установено ползване на някоя или на всички от посочените услуги, банката намалява договорения годишен лихвен процент със сбора от предвидените в предходните точки от анекса базисни точки по ползваните продукти, кумулативно. Към датата на подписване на анекса банката намалява предвидения лихвен процент на 9.25%. В анекса е предвидено, че същия представлява неразделна част от договора като в останалата част важат клаузите на последния. Не са налице основания за отпадане действието на договора за кредит по отношение на солидарния длъжник, въпреки липсата на подписване анекса към същия. Не са налице и основания да отпадне действието на поетия дълг по арг. от чл.124 ЗЗД, тъй като не е налице новиране на кредитното задължение. Съобразно постановената постоянна практика на ВКС по приложението на чл.107 ЗЗД, напр. решение №210/22.12.2014 г. по т. д. №4090/2013 г. на ВКС, I

т.о., освен задължителните предпоставки за новиране, включващи съществуване на валидно възникнало задължение, което се погасява; валидно възникване на нов дълг на мястото на стария; разлика между погасеното и новосъздаденото задължение, като двете трябва да имат различен предмет; намерение за новиране; способност за новиране от страните, новацията предполага и нов елемент в състава на облигационното отношение, като разликата между новото и старото правоотношение трябва да засяга някои от съществените му елементи. Безспорно при обективната новация новият елемент се отнася до предмета на паричното задължение - длъжникът поема по споразумението нов дълг с нов предмет или ново основание, в замяна на старото по договора. Когато страните по договора в рамките на общия размер по стария дълг са изменили само размера на отделни вноски, съобразявайки вече платеното по него, както и сроковете за плащане, не е налице новация, тъй като старият дълг не е погасен и не е извършена нито промяна в предмета, нито в основанието. /в този смисъл и решение № 110/17.07.2015 г. по т. д. № 1568/2014 г. на ВКС, I т. о./

Един от случаите на пасивна солидарна отговорност е встъпването в дълг /чл. 101 ЗЗД/, когато по силата на договор, сключен с кредитора или със стария длъжник, трето лице се съгласява да поеме едно задължение като солидарен длъжник. Задължението на новия длъжник е самостоятелно, а отношенията между кредитора и двамата длъжници /стария и новия/ се уреждат по правилата на чл.121 и сл.ЗЗД. Солидарните длъжници са обикновени другари, като солидарен длъжник не може да противопостави на кредитора личните възражения на останалите съдлъжници /чл.122, ал. 3 ЗЗД/, т. е. възражения, с които разполага отделния съдлъжник. На такова възражение следва да бъде приравнено и възражение за наличие на неравноправна клауза в договора, доколкото потребителската защита се предоставя само на лице, имащо качество „потребител“. В случая и кредитополучателят, и солидарният длъжник имат това качество, поради което съдът служебно следи за спазване изискванията на ЗЗП, без оглед въведени възражения. Трайна и непротиворечива е съдебната практика на ВКС, съобразена със задължителната практика на СЕС, постановена по транспонирани в ЗЗП разпоредби на общностното право /Директива № 93/13/ЕИО/ и с разрешенията на Тълкувателно решение №1/09.12.2013 г. по т. д. № 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС /т. 1 и т. 3/, както и осъвременените

процесуални норми на чл.7, ал.3 ГПК, че първоинстанционният и въззивният съд следят служебно за наличие по делото на фактически и/или правни обстоятелства, обуславящи неравноправност на клауза/и в потребителски договор. Потребителят не е длъжен да мотивира възражението си за неравноправна клауза, нито да конкретизира коя от хипотезите на чл. 143, ал. 1 и ал. 2 ЗЗП е налице. За него съществува и правната възможност да заяви, че ще се ползва от спорната клауза. В случая, с жалбата са въведени възражения за недобросъвестност при договаряне условията за заплащане на възнаградителна лихва по договора за кредит. Такива възражения са направени своевременно и от кредитополучателя Г. с отговора на исковата молба. Тези твърдения сочат на неравноправност по смисъла на чл.146 вр.чл.142 ЗЗП. Поначало периодичното определяне на договорната лихва само по себе си не съставлява непременно форма на едностранно изменение на договора на основания, които не са изрично предвидени в него по смисъла на чл.143, т.10 ЗЗП. ЗКИ допуска дължимата лихва по договора за кредит да се определя като променлива величина, подлежаща на актуализация – 58, ал.2 ЗКИ. Съществената престация при ипотечното кредитиране е свързана с дългосрочно ползване на значителни заемни средства, което винаги предполага периодично актуализиране на цената на тази финансова услуга. В случая заплащането на възнаградителна лихва е уговорено по следния начин в клаузата на т.1.6 от договора както и в т.4 от Стандартните условия по кредита /т.е. типизираните ОУ/, а именно: за първата година на кредита главницата по кредита се олихвява с ГЛП за редовен дълг в размер на 10.50%, а след изтичане на този срок, непогасената главница се олихвява с плаващ лихвен процент за редовен дълг, определен в размер на действащия шестмесечен Юрибор плюс надбавка от 925 базисни точки, но не по-малко от 10.50% като действащия към датата на сключване на договора Юрибор е „1“. Съответно, в т.1.7, наказателната лихва за просрочие е равна на лихвата за редовен дълг и надбавка от 1000 базисни точки. В ОУ е посочено, че една базисна точка е равна на 1/100 от един процентен пункт или 0.01 процентни пункта. /т.4.6 от ОУ/

С анекса от 03.05.2012г. е променен в посока намаляване действащия по договора лихвен процент като е предвидено при ползване на допълнителни банкови услуги /продукти/ от кредитополучателя, лихвата по кредита да се намалява съответно /според обема ползвани услуги/ с различен брой базисни

точки: със 70 базисни точки, с 50 или с 30 базисни точки при допустимо кумулиране на базисните точки./вж.т.2 от Анекса/ В т.3 е предвидено при неизползване на съответните допълнителни продукти, банката да има възможност да увеличи със съответния сбор базисни точки без да е посочен максимален праг на това увеличение. В т.4 от Анекса е посочено, че към датата на подписване лихвеният процент по договора възлиза на 9.25% като се намалява предвидения изначално със 125 базисни точки, т.е. се изчислява като към Юрибора се добави надбавка от 8 пункта, но не по-малко от 9.25%. С анекса е изготвен и предоставен на кредитополучателя нов погасителен план.

Съгласно чл.143 от ЗЗП неравноправна клауза в договор, сключен с потребител, е всяка уговорка в негова вреда, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя. Посочените случаи на неравноправни клаузи са изброени примерно в закона. В чл.146 ЗЗП е предвидено, че неравноправните клаузи в договорите са нищожни, освен ако са уговорени индивидуално. Не са индивидуално уговорени клаузи, които са били изготвени предварително и поради това потребителят не е имал възможност да влияе върху съдържанието им, особено в случаите на договор при общи условия. Съгласно константната практика на ВКС, съдът служебно следи за наличие по делото на фактически и/или правни обстоятелства, обуславящи неравноправност на клауза/и в потребителски договор. Съгласно чл.143, т.10, 12 и 13 ЗЗП, неравноправна клауза в договор, сключен с потребител, е всяка уговорка в негова вреда, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя, като: позволява на търговеца да променя едностранно условията на договора въз основа на непредвидено в него основание; позволява на търговеца или доставчика да променя едностранно без основание характеристиките на стоката или услугата; дава право на търговеца да увеличава цената, без потребителят да има право в тези случаи да се откаже от договора, ако окончателно определената цена е значително завишена в сравнение с цената, уговорена при сключването на договора; предоставя изключително право на търговеца да тълкува клаузите на договора. В чл.144 ЗЗП са предвидени изключения, при които клаузите не се считат за неравноправни, а именно: доставчикът на

финансови услуги си запазва правото при наличие на основателна причина да промени без предизвестие лихвен процент, дължим от потребителя или на потребителя, или стойността на всички други разходи, свързани с финансовите услуги, при условие че доставчикът на финансовата услуга е поел задължение да уведоми за промяната другата страна/страни по договора в 7-дневен срок и другата страна/страни по договора има правото незабавно да прекрати договора. Разпоредбите на чл.143, т.7, 10 и 12 ЗЗП не се прилагат по отношение на сделки с ценни книжа, финансови инструменти и други стоки или услуги, чиято цена е свързана с колебания/изменения на борсовия курс или индекс или с размера на лихвения процент на финансовия пазар, които са извън контрола на търговеца или доставчика на финансови услуги.

Поради наличие на изискуемите предпоставки за предсрочна изискуемост на дълга по кредита, след 09.06.2018г. дългът е консолидирана до общия дължим размер. Съдът намира, че главница се дължи в размера, посочен от основната ССЕ, или сумата от 63 199.51 евро, но доколкото първоинстанционният съд е уважил иска до размера от 61565.46 евро, а решението не е обжалвано от кредитора, то на основание чл.271, ал.1, предложение второ, положението на жалбоподателя не може да бъде влошавано. Поради това решението по отношение на присъдената главница следва да бъде потвърдено.

В конкретния случай, размера на дължимата от кредитополучателя/солидарния длъжник възнаградителна (договорна) лихва може да бъде променян едностранно от банката при изменението на редица фактори. Съдът приема, че е допустима уговорка в договора за кредит, предвиждаща възможност за увеличаване на първоначално уговорената лихва, само ако тя отговаря на следните кумулативни условия: обстоятелствата, при чието настъпване може да се измени лихвата, трябва да са изрично уговорени в договора или в общите условия; тези обстоятелства следва да са обективни, т. е. да не зависят от волята на кредитора - тяхното определяне или приложение да не е поставено под контрола на кредитора; методиката за промяна на лихвата да е подробно и ясно описана в договора или ОУ; при настъпването на тези обстоятелства да е възможно както повишаване, така и понижаване на първоначално уговорената лихва - ако е предвидена възможност само за повишаване, това несъмнено води до "значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и

потребителя", съгласно чл.143 от ЗЗП. В случая съдът намира, че в клаузата на т.1.6 ясно и точно е посочен начин на изчисляване на договорната лихва по кредита. Тази клауза следва да бъде обсъдена едновременно с т.4 от Стандартните условия, които детайлно регламентират факторите, които влияят на промяната в договорните лихви, откъдето е видно, че същите имат обективен характер. Нещо повече, в самия договор в т.1.6.2 е предвидено, че при изменение на лихвения процент поради промяна на променливата компонента /шестмесечния Юрибор/, не може да се слезе под предвиден минимален размер от 10.50% - лихвен процент по редовен дълг. Към променливата компонента /дефинирана в ОУ –т.4.1.2/ се добавя фиксирана добавка от 925 базисни точки, от които всяка една точка е 0.01%, или общо 9.25%. Дори да се приеме, че т.4.5 от ОУ /и т.5 от Анекса/ има неравноправен характер, с оглед предвидената възможност за едностранна промяна на лихвите по кредита по усмотрение на банката /след мониторинг на банката/, това обстоятелство е ирелевантно за спора. Съгласно т.4 от заключението на ССЕ, посочените изменения в Юрибора за периода до юни 2020г. сочат, че същите се движат в посока намаляване без това да се отразява на стойността на приложимия лихвен процент за срока на претенцията./л.174/ Съобразно договора и анекса, лихвения процент не може да падне под определен процент, съответно по договора – под 10.50% и по анекса - 9.25%, поради което вещото лице посочва, че след подписването през 2012г. на анекса до юни 2020г. приложимия лихвен процент следва да е в този порядък. От т.5 на ССЕ се установява, че за периода е прилаган реално лихвен процент от 9.25% и 10.25%, съобразно уговореното в анекса, което е по-благоприятно от договора. Поради изложеното не може да се приеме, че е налице изменение в ущърб на кредитополучателя. В Допълнителната ССЕ /л.182/ е посочен размер на лихвата според уговорките в анекса при отчитане действието на извънредното положение от м.март 2020г. до м.юли 2020г. Преизчислени са размерите на отделните претенции съобразно тези констатации. Тъй като въззивният състав достига до извод за действителност на посочените клаузи от договора/анекса като съответни на правата и интересите на страните и постигнатите в договора уговорки, размерът на отделните претенции следва да бъде определен съобразно първата ССЕ, както е процедирал и първоинстанционният съд. Клаузите от договора не са допринесли за настъпване на значително неравновесие между страните и кредиторът не се е

възползвал от тях в ущърб на потребителя. Първоначално посочения лихвен процент не е бил увеличаван, а единствено намаляван. Съответно уговаряне на минимален размер на лихвата от 10.50% няма за цел обогатяване на банката за сметка на кредитополучателя, а има за цел гарантиране на печалбата ѝ в случай, че индексът /променливата компонента/ спадне под определени нива. Възнаградителната лихва е цената на кредита, поради което тя е съществен елемент на договора за банков кредит. Ако тази клауза е ясна и разбираема, няма нарушение на принципите за справедливост и добросъвестност и уговорката не противоречи на добрите нрави. Произтичащата от чл.146, ал.1, вр. чл.143 ЗЗП нищожност на уговорката в клауза от договор за банков кредит, даваща право на банката - кредитор да променя едностранно лихвата по кредита при промяна на БЛП, не обуславя нищожност и на уговорка в същата клауза за заплащане от кредитополучателя на договорна лихва в размер, формиран като сбор от БЛП с точно определен към датата на подписване на договора размер в проценти и договорна надбавка. /решение № 92 от 9.09.2019 г. на ВКС по т. д. № 2481/2017 г., II т. о., ТК/ В случая, договорната лихва е определена на годишна база с плаващ лихвен процент, който се формира от променлива компонента –шестмесечния Юрибор плюс надбавка от 925 базисни точки, или 9.25%, при посочване че към датата на сключване на договора Юрибора е „1“-ца и лихвата не може да е по-малко от 10.50%. Методът на промяна в цената на договора следва да е описан подробно и ясно в него, поради което, при прогласена нищожност на противна уговорка, се дължи договорна лихва в нейния абсолютен размер, посочен при сключване на договора.

Същевременно, съдът съобразява постановките на т.2 от ТР №3/2017г. на ОСГТК на ВКС, според които размерът на вземането при предсрочна изискуемост по договор за заем/кредит следва да се определи в размер само на непогасения остатък от предоставената по договора парична сума (главница) и законната лихва от датата на настъпване на предсрочната изискуемост до датата на плащането. Поради това, за периода до настъпване на предсрочна изискуемост размерът на вземането се определя по действалия до този момент погасителен план, съответно според клаузите на договора преди изменението. Независимо, че банката представя доказателства за обявяване на предсрочната изискуемост към м.06. и м.09.2018г., съответно за поръчителя и кредитополучателя, както че съдът е приел идентична дата на

обявена предсрочна изискуемост, не е съобразено от първоинстанционния съд, че банката претендира възнаградителна лихва и за период след преустановяване действието на договора и погасителния план – до 06.07.2020г., което е в противоречие с цитираното тълкувателно решение. Поради това, претендираната възнаградителна лихва следва да бъде уважена до размер, изчислен въз основа заключението на ССЕ, до датата на обявената предсрочна изискуемост, т.е. до м.06.2018г. В ССЕ вещото лице е посочило, че длъжникът е извършил плащания в общ размер от 49 491.63 евро, от които 35 312.44 евро са погасили договорни лихви, 3 800.49 евро – главницата, наказателна лихва – 149.68 евро и годишни такси от 1634.02 евро. При отчитане на тези плащания вещото лице посочва остатъчен размер от 93 551.09 евро общо, от които 63 199.51 евро представляват главница, договорна лихва от 28 330.34 евро и наказателна лихва от 2021.24 евро, към датата на подаване на заявлението на 15.07.2020г. Отделно, за периода 07.07.20г. до 14.07.2020г. /подаване на заявлението/ е начислена законна лихва от 140.44 евро.

Сочената от ищеца дата на изискуемостта 07.07.2020г. съдът намира за несъответстваща на предвидените в чл.60 ЗКИ изисквания за промяна на дълга в предсрочно изискуем. Възнаградителна лихва се дължи за периода 09.12.2015г. до датата на първото уведомление 09.06.2018г., в размер на 14 942.59 евро. За горницата до присъдените 28 330.35 евро искът се явява неоснователен и решението следва да бъде отменено. Дължимата договорна лихва за въззивника възлиза на 14 942.59 евро, изчислена до датата на обявената предсрочна изискуемост, която е дължима от двамата солидарни длъжници с оглед естеството на задължението.

Съгласно т.2 от ТР №3/2017г. на ОСГТК на ВКС, и претендираната наказателна лихва за периода след обявената предсрочна изискуемост не се дължи. Поради това, претенцията се явява неоснователна за периода след юни 2018г. След тези дати се дължи единствено остатъчната главница ведно със законната лихва от този момент до подаване на заявлението на 15.07.2020г. и от този момент до окончателното изплащане. Тъй като решението на ВОС не е обжалвано в отхвърлителната част и е влязло в законна сила, то претенцията за наказателна лихва касае периода от 15.07.2017г., според уважено възражение за погасителна давност за предходен период – от 11.01.2016г. Или, дължи се наказателна лихва от

16.07.2017г. до преустановяване действието на договора на 13.06.2018г. в размер на 519.52 евро. След този момент се дължи законната лихва за забавено изпълнение, изчислена върху размера на дължимата уважена главница от 61 565.46 евро за периода на заявяване на претенцията, а именно 07.07.20г. до 14.07.2020г. Тъй като банката претендира по-малко от действителната сума на законната лихва, изчислено до подаване на заявлението, а от друга страна съдът не следва да влошава положението на жалбоподателя, следва да и бъде присъдена в размер уважен от първата инстанция или 136.81 евро. След този момент се дължи и законна лихва като последица от съдебно предявената претенция до окончателното изплащане на задължението.

За пълнота, настоящият състав споделя изводите на първата инстанция, че уговорената в договора наказателна лихва не е нищожна като прекомерна. Договорът е сключен преди ЗКНИ, поради което разпоредбата на чл.43 от същия не намира приложение. Уговорката не разкрива признаци на недействителност и съобразно постановките на т.3 от ТР №1/15.06.2010г. по тълк. д. № 1/2009 г. ОСТК на ВКС, съгласно които уговорка за неустойка се явява нищожна, когато излиза извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции. Застъпено е становището, че преценката за нищожност поради накръняване на добрите нрави следва да се прави за всеки конкретен случай към момента на сключване на договора, а не към последващ момент и при съобразяване специфичните за всеки конкретен случай факти и обстоятелства, съгласно примерно посочени от ОСТК критерии. В случая наказателната лихва /неустойка/ е в рамките на допустим размер от два пъти законната лихва, поради което представлява действителна уговорка. /вж.т.1.7 от договора/

В останалата част, по отношение на дължимия комисион за управление на кредита, решението не е предмет на обжалване.

По отношение на сторените разноси за подновяване на ипотеката и връчване покани до длъжниците чрез ЧСИ, към исковата молба са представени доказателства от ищеца, които установяват реално извършване на разходи в посочения и уважен от съда размер, както следва: 380.14 евро разноси за подновяване на ипотека и 120 лева – за връчване на уведомления до двамата солидарни длъжници. В тази част решението следва да бъде

потвърдено като правилно и законосъобразно. /доказателства, приложени на л.70 и сл.от делото/ Претенциите са доказани по основание с приложените Стандартни условия по кредита, в т.6.2 от които е предвидено, че всички държавни такси и останали необходими разноси за учредяване, подновяване и заличаване на обезпечения, са за сметка на кредитополучателя. /в този смисъл и задължението по т.9.3.11.2 от ОУ/ Разноските за предсрочната изискуемост се дължат и на основание чл.78 ЗЗД до установения размер от 120 лева. Отговорността на въззивника е и по отношение на тези разноси по арг. от т.10.3 от ОУ.

Въз основа на горното и поради частично съвпадение на изводите на двете инстанции, решението следва да бъде частично отменено – единствено по отношение размера на присъдените възнаградителни и наказателни лихви, съответно потвърдено в останалата част. По отношение на комисионите за управление решението е влязло в сила поради необжалване. Постановеното по делото решение ползва и присъединилия се другар на въззивника Н. Г. съгласно чл.265 ГПК.

Тъй като въззивникът е бил освободен от заплащане на държавна такса за настоящото производство на основание чл.83, ал.2 ГПК, дължимата по въззивната жалба такса следва да бъде заплатена от ПИБ АД, на основание чл.78, ал.6 ГПК, в размер на 3 035.72 лева, вносими по сметка на съда. На въззивника не се следват разноси, тъй като не са ангажирани доказателства за сторени такива. Същевременно, на въззиваемата страна се дължи съответна част от сторените разноси съгласно приложен списък по чл.80 ГПК, или сумата от 343.83 лева, на основание чл.78, ал.3 ГПК.

Съобразно изложеното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение №295/18.07.2022г., постановено по т.дело №261/2021г. по описа на Варненски окръжен съд, в частта, в която съдът е приел за установено, че Н. Й. Г., ЕГН *****, Варна и Г. В. В., ЕГН *****, от гр.Банкя, дължат солидарно на ПЪРВА ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА АД, ЕИК 831094393, София, възнаградителна лихва по т.1.6 от договор за ипотечен банков кредит “Домът“ рег.№92/05.08.2010г., изменен и допълнен с Анекс №1 от 03.05.2012г., сключен с “МКБ Юнионбанк“АД,

чийто универсален правоприменник се явява ищецът ПИБ АД, за които суми по ч.гр.д.№8158/2020г. по описа на ВРС са издадени Заповед за изпълнение №260205/09.09.2020г. и Изпълнителен лист, единствено за разликата над 14 942.59 евро до 28 330.35 евро, за периода 09.12.2015г. до 06.07.2020г. както и за задължението за наказателната лихва по т.1.7 от същия договор за кредит, за разликата над 519.52 евро до 761.08 евро, за периода от 15.07.17г. до 12.03.2020г. и за наказателни лихви от 100.53 евро за периода от 14.05.20г. до 06.07.2020г., като вместо това ПОСТАНОВИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от ПЪРВА ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА АД, ЕИК 831094393, София, срещу Н. Й. Г., ЕГН *****, Варна и Г. В. В., ЕГН *****, гр.Банкя, иск за установяване, че двамата ответници дължат солидарно на банката въз основа на предсрочно изискуем дълг по договор за ипотечен банков кредит “Домът“ рег.№92/05.08.2010г., изменен и допълнен с Анекс №1 от 03.05.2012г., сключен с “МКБ Юнионбанк“АД, чийто универсален правоприменник се явява ищецът ПИБ АД, за следните суми: за възнаградителна лихва по т.1.6 от договора, за разликата над 14 942.59 евро до 28 330.35 евро, за периода след 13.06.2018г. до 06.07.2020г. както и за задължението за наказателната лихва по т.1.7 от същия договор за кредит, за разликата над 519.52 евро до 761.08 евро, за периода от 13.06.2018г. до 12.03.2020г. и за наказателните лихви от 100.53 евро за периода от 14.05.20г. до 06.07.2020г., на основание чл.422 ГПК.

ПОТВЪРЖДАВА решението на ВОС в останалата обжалвана част по отношение на присъдената главница в размер на 61565.46 евро, дължима по договор за ипотечен кредит Домът от 05.08.2010г., изменен с анекс №1/03.05.2012г., ведно със законната лихва от подаване на заявлението по чл.417 ГПК на 14.07.2020г. до окончателното изплащане на задължението; за присъдена възнаградителна лихва по т.1.6 от договора до размера от 14 942.59 евро; за присъдена наказателна лихва по т.1.7, до размера от 519.52 евро; за присъдени 136.81 евро, законна лихва върху главницата от 61565.46 евро, за периода от 07.07.20г. до 14.07.2020г.; за сумата от 380.14 евро, разноси за подновяване на ипотека както и за сумата от 120 лева – разноси за предсрочна изискуемост.

ОСЪЖДА ПЪРВА ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА АД, ЕИК 831094393, София, да заплати по сметка на ВАС, дължима за производството държавна

такса по въззивната жалба в размер на 3035.72 лева, на основание чл.78, ал.6 ГПК.

ОСЪЖДА Г. В. В., ЕГН *****, гр.Банкя да заплати на ПЪРВА ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА АД, ЕИК 831094393, София, съответна част от сторените разноси за въззивното производство, в размер на 343.83 лева, на основание чл.78, ал.3 ГПК.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба пред ВКС в едномесечен срок от връчване препис от решението.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____